

Kund: Helsinge Vatten AB

Uppdragsnummer: 210248

Ansökan om vattenskyddsområde Västansjö vattentäkt

Granskare
Johan Lindberg

Datum
2022-10-13

Handläggare
John Agewall

Uppdragsnummer
210248

Uppdragsledare
Johanna Myrland

Mobil
073-0863921

Kund
Helsinge Vatten AB

E-post
johanna.myrland@afconsult.com

Ansökan om vattenskyddsområde för Västansjö vattentäkt

Enligt 7 kap. 21 och 22 §§ miljöbalken.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte	3
2	Sökande.....	3
3	Yrkande	3
4	Lagstiftning	4
5	Underlag och metodik	5
5.1	Metodik.....	5
5.2	Underlag och upplägg	5
6	Planbestämmelser, skyddade områden och riksintresse.....	5
7	Information och samråd	6
8	Fastighetsägarförteckning.....	6

Bilagor

- Bilaga 1 Teknisk och hydrogeologisk beskrivning
- Bilaga 2 Inventering av potentiella föroreningskällor och riskanalys
- Bilaga 3 Förslag på vattenskyddsområde
- Bilaga 4 Förslag till skyddsföreskrifter
- Bilaga 5 Behörighetshandling
- Bilaga 6 Fastighetsförteckning

1 Bakgrund och syfte

Dricksvattenförsörjningen för Kilafors i Bollnäs kommun baseras på vattenuttag i Västansjö grundvattentäkt. Vattentäkten försörjer ca 1 200 personer och andra verksamheter i samhället Kilafors med dricksvatten. För att säkerställa dricksvattentillgången under torra perioder har kommunen möjlighet att förstärka grundvattentillgången med ytvatten från Gällsån genom så kallad konstgjord infiltration.

Vattentäkten är belägen i grundvattenförekomsten SE678633-153143, som är en utpekad dricksvattenförekomst enligt vattenförvaltningen och för vilka krav på erforderligt dricksvattenskydd gäller. Revidering av vattenskyddsområdet har föreslagits som åtgärd enligt VISS. Enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016–2021 ska kommunerna revidera vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande så att tillräckligt skydd uppnås. Det befintliga vattenskyddsområdet inrättades 1966. Skyddsområdet omfattar inte hela Gällsån och uppfyller inte i övrigt dagens krav på riskbaserat vattenskydd som förordas enligt Havs- och vattenmyndighetens nya *Vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden* (rapport 2021:4). Bollnäs kommun bedömer det som angeläget att revidera vattenskyddsområdet.

Syftet med skyddet är att säkerställa att Västansjö vattentäkt har ett tillräckligt skydd så att det kan användas som dricksvattentäkt nu och i framtiden, detta genom att begränsa risken för försämring av dricksvattnets kvalitet och tillgång. De föreslagna skyddsföreskrifterna ska säkerställa att syftet med skyddet uppnås. Vattenskyddsområdet syftar även till att vara ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och prövning.

Bollnäs kommun är VA-huvudman och ägare av VA-anläggningarna. Helsing Vatten AB är kommunens driftsbolag och verksamhetsutövare inom området. Mot bakgrund av ovan ansöker Helsing Vatten AB (i det följande även benämnt Helsing Vatten) om inrättande av det föreslagna vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter samt om upphävande av befintligt vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter i samband med att det nya fastställs.

2 Sökande

Verksamhetsutövare:	Helsing Vatten AB
Organisationsnummer:	556768-2777
Postadress:	Bornvägen 2 B, 822 30 Alfta
Telefon:	0271-574 52
Kontaktperson:	Ylva Jedebäck Lindberg

3 Yrkande

Helsing Vatten AB yrkar att Bollnäs kommun, med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken, ska inrätta ett vattenskyddsområde för Västansjö ytvattentäkt i enlighet med bilaga 3 och, med stöd av 7 kap. 22 § balken, meddela de skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet som anges i bilaga 4.

Helsinge Vatten yrkar vidare att Bollnäs kommun ska upphäva länsstyrelsens beslut den 19 september 1966 om inrättande av vattenskyddsområde för Bofara 2:8 med tillhörande skyddsföreskrifter samt tillhörande beslut om ändring av geografisk utbredning den 7 maj 1975 (dnr: AD 63/65). Vattenskyddsområdet har NVR-ID 2004468.

Helsinge Vatten AB,
genom ombudet

Ylva Jedebäck Lindberg, VD Helsinge Vatten AB

En behörighetshandling återfinns i bilaga 5.

4 Lagstiftning

Skydd av vattentäkter regleras i första hand i 7 kap. miljöbalken. Enligt 7 kap. 21 § får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Enligt 7 kap. 22 § ska länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana inskränkningar i rätten att föfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Länsstyrelsen eller kommunen får, vid behov, föreskriva att skyltar eller stängsel ska sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta. Föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas. Om särskilda skäl föreligger får länsstyrelsen och kommunen meddela dispens från föreskrifter som meddelats för området.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter om inskränkning inom vattenskyddsområde, meddelade med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken, döms enligt 29 kap. 8 § punkt 7 miljöbalken till böter eller fängelse i högst 2 år.

Tillsyn över efterlevande av föreskrifter regleras 26 kap. miljöbalken. Enligt 26 kap. 3 § ska tillsyn bedrivas av myndigheter och kommuner i enlighet med vad regeringen bestämmer. Enligt 2 kap. 9 § miljötillsynsförordningen (2011:13) är det den kommunala nämnden som utövar tillsynen över de vattenskyddsområden som har fastställts av kommunen. Enligt 2 kap. 8 § samma förordning är det länsstyrelsen som har tillsynen över de vattenskyddsområden som har beslutats av länsstyrelsen. Tillsynen får överlåtas av länsstyrelsen till en kommunal nämnd.

Enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016–2021 ska kommunerna säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Bland annat ska kommunerna anordna erforderligt skydd för dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn.

Vattenmyndighetens åtgärdsprogram är juridiskt bindande och myndigheter samt kommuner är skyldiga att vidta de åtgärder som är fastställda i åtgärdsprogrammet enligt 5 kap. 11 § miljöbalken.

5 Underlag och metodik

5.1 Metodik

Som stöd för arbetet har bland annat Havs- och vattenmyndighetens *Vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden* samt Svenskt Vatten Utvecklings rapport *Vattenskydd – riskanalys och föreskrifter* (rapport 2015-19) använts.

Arbetet med att ta fram ett riskbaserat vattenskyddsområde kan sammanfattas enligt följande:

1. Insamling av underlag
2. Avgränsning av kartläggningsområde
3. Kartläggning av påverkan och föroreningskällor
4. Kartläggning av spridningsvägar och barriärer
5. Beräkning av uppehållstider
6. Riskbedömning
7. Avgränsning av skyddszoner
8. Framtagande av föreskrifter och åtgärder
9. Framtagande av ansökan

5.2 Underlag och upplägg

Till grund för denna ansökan ligger en teknisk och hydrologisk beskrivning, bilaga 1. Den innehåller bland annat kartor och beskrivningar av geologin, hydrologin och hydrogeologin inom vattentäktens tillrinningsområde. Redovisning av vattentillgång, vattenbehov och vattenförbrukning, miljö kvalitetsnormer samt åtgärdsbehov enligt vattenförvaltningen med mera finns också beskrivet i teknisk och hydrologisk beskrivning.

En kartläggning och riskanalys av potentiella föroreningskällor har genomförts och presenteras i bilaga 2. Den redovisar resultatet av inventeringen av potentiella föroreningskällor samt spridningsvägar och barriärer inom delar av vattentäktens tillrinningsområde. Vidare innehåller bilaga 2 en bedömning av riskerna för förorening från de identifierade föroreningskällorna samt förslag på åtgärder. Kartläggningen och riskanalysen ligger som underlag för avgränsningen av det föreslagna skyddsområdet. Gränserna för skyddsområdet och de ingående skyddszonerna framgår av bilaga 3. De föreslagna skyddsföreskrifterna återfinns i bilaga 4.

I bilaga 4 finns även förslag på allmänna upplysningar, bland annat övrig lagstiftning som gäller för vattenskyddsområden. Det föreslås att bilagan distribueras till berörda fastighetsägare och markanvändare tillsammans med en karta över skyddsområdet efter att skyddet fastställts.

6 Planbestämmelser, skyddade områden och riksintresse

I Åtgärdsprogram 2016–2021 för vatten för Bottenhavets vattendistrikt finns ett mål som är riktat till kommunerna, att kommunen ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver bland annat särskilt anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn samt säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag.

Tillgången på rent dricksvatten i tillräcklig mängd är avgörande för folkhälsan och viktiga samhällsekonomiska funktioner som bas i livsmedelsindustrin och annan industri. Genom detta projekt blir delar av kommunens arbete med målet uppfyllt.

Vattentäkten i Västansjö är belägen i ett skyddat område för dricksvatten enligt artikel 7 i ramdirektivet för vatten, en så kallad dricksvattenförekomst (SE678720-153553), för vilka krav på erforderligt skydd gäller.

Skogsstyrelsen har den 9 juni 2008 beslutat att bilda ett 6,8 ha stort skogligt biotopskyddsområde (diarienummer 2008:210, NVR-id 2014244) öster om Plågåsbäcken. Det aktuella områdets angränsar i norr till det föreslagna vattenskyddsområdet (sekundär skyddszon).

Det finns ingen fastställd detaljplan för området.

Helsinge Vatten AB äger fastigheterna inom vilka vattenverksamhet utövas, brunnar, infiltrationsanläggning och uttagsbrunn från Gällsån.

Förslaget till vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter går i linje med kommunens översiktsplan och vattenmyndighetens krav på vattenskydd.

7 Information och samråd

Kapitlet fylls på med text av kommunen när samråd och information är genomfört.

8 Fastighetsägarförteckning

En förteckning över berörda fastighetsägare och rättighetshavare redovisas i bilaga 6.